

Příloha k protokolu o SZZ č.....
Vysoká škola: PF JU Čes. Budějovice
Katedra: germanistiky
Datum odevzdání posudku diplomové práce:
23.5.2011

Diplomant: Lenka Dvořáková

Aprobace: AJ-NJ/ZŠ

Recenzent*)
Vedoucí*) diplomové práce
Doc. PaedDr. D. Pfeiferová, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

**Physiognomisch gesehen sind wir noch immer Fußgänger.
Reisen als interkulturelle Erfahrung
bei Christoph Ransmayr**
(téma)

Christoph Ransmayr patří k nejspěšnějším současným rakouským autorům, v centru zájmu literární vědy ovšem stojí především jeho romány. Již skutečnost, že se Lenka Dvořáková ve své diplomové práci *Fysiognomicky viděno jsme stále ještě chodci. Cestování jako interkulturní zkušenost v díle Christoph Ransmayra* rozhodla k analýze umělcovy essayistické tvorby, je třeba hodnotit jako záslužný počin. Přitom neztrácí ze zřetěle ani autorovu beletrii, odehrávají se v krajinách, ve kterých mizí rozdíl mezi fikcí a skutečností. Přihlédnutí k románové tvorbě utvrzuje výpovědní hodnotu předkládaných výsledků a umožňuje relevantní výzkum poetiky cestování.

Dalším pozitivem předkládané studie je neuvěřitelně široký teoretický základ, který tvoří třetinu práce a svým obsahem – ne způsobem podání – odpovídá nárokům disertace. Diplomantka se nejdříve věnuje vymezení tvou zásadních literárně-historických terminů. Začíná u postmoderny, přičemž je tato tematika nadále rozčleněna na hledání definice a na stručný a přitom výstižný přehled filozofických konceptů předních představitelů tohoto filozofického a uměleckého směru: J.F. Lyotarda, J. Derridy a M. Foucaulta. Následuje kapitola o teoriích interkulturality (podle Wolfganga Welsche), hybridity (podle Homi Bhabhy) a z nich vycházejících nových translátologických teorií, který překlad chápou jako interkulturní transfer. Tento přístup diplomantka přejímá i pro poetiku cestování, kdy jde též o interakci mezi tzv. *vlastním a cizím* a o reflexi nových perspektiv. V závěru teoretické části se Lenka Dvořáková věnuje žánrovým otázkám – afinitě eseje, jehož „architektura fragmentu“ a otevřeného útvaru odpovídá postmodernímu povědomí, k cestopisům. Ty byly dlouho na okraji zájmu literární vědy, protože zahrnují různé možnosti ztvárnění. Diplomantka tedy navrhuje použít termínu *Reiseliteratur – literatura o cestování* – a nabízí stručný historický přehled tohoto žánru, jemuž je od počátku vlastní prolínání fikce a reality, beletrie a vědy. U Ransmayra se k těmto aspektům přidává i poetologická dimenze textu. Než přikročím k analytické části práce, ještě poznámka k formální stránce tohoto přehledu relevantních teorií a nástínu literárně-historického vývoje zkoumaného typu literatury. Přes veliký respekt k šíři teoretického záběru bohužel těmto úvodním kapitolám musím vytknout formální nedostatky. Počínaje poznámkou 4 (S. 9) jde, minimálně z větší části, o přímé citáty, které jsou mylně označeny jako odkaz, tato výtka se týká i další práce se sekundární literaturou v celém oddílu II. Tyto pasáže pak zní nepůvodně a svou dikcí se výrazně liší od autorčina vlastního textu, 3. a 4. odstavec na str. 13 pochází přímo či nepřímo ze sekundární literatury, přesto chybí jakýkoliv odkaz na zdroj; viz i poslední dva odstavce na str. 22 a první odstavec na str. 23 či poslední odstavec na str. 24.

Zato analytická část práce je uvedena suverénním způsobem: Pomocí Ransmayrových komentářů a především na základě rozboru románů *Die letzte Welt* a *Morbus Kitahara* diplomantka charakterizuje autorův postmoderní přístup k vyprávění, pro nějž jsou charakteristické zmizení autentického subjektu, prolínání různých časů a prostorů, záměna kategorií „okraj“ a „střed“ a návrat k mýtům. Významným přínosem této práce je podkapitola 5.3. shrnující impulsy a poznatky z rozhovoru, jenž autorka studie se spisovatelem vedla. Tato část je postmoderně doplněna citáty z jiných interview – bohužel se interview Lenky Dvořákové k dalšímu výzkumu nedá použít, protože nezaznamenala přesné znění otázek ani odpovědi. Přesto ze záznamu rozhovoru vyplývají zajímavé podněty pro zvolené téma: pro autora neexistuje centrum světa, ale výchozí bod cestování; chůze svým tempem a intenzitou vnímání světa odpovídá procesu psaní;

cestování může být výrazem lehkosti bytí. Po přečtení eseje o interviewu musím opravit svou předcházející kritiku: I když se s těmito podklady dále nedá vědecky pracovat, v této studii hrají klíčovou úlohu. A ukazují Christopha Ransmayra jako humanistu věřícího lidem – překvapivě zjištění o autorovi, který se proslavil apokalyptickým vyzněním svých románů.

Následující kapitoly jsou věnovány rozbору dvou esejistických sbírek. *Geständnisse eines Touristen* se zabývá otázkou postavení spisovatele v současné společnosti a autorovým přístupem k psaní. Zajímají ho jednotlivé příběhy, pro něž potřebuje dostatek fantazie a času. Sbírkou *Der Weg nach Surabaya* se vyznačuje propojením stylu beletrie a žurnalistiky. Vzdáleným i blízkým místům se autor přibližuje vždy pomocí příběhů lidí, škála jeho témat se pohybuje od sentimentálního pocitu stesku po domov k semiotickému příběhu o komunikaci pomocí nesrozumitelných znaků; v centru zájmu zůstávají různé druhy pohybu. Jednotlivé interpretace jsou ucelené a opět originální, ale oproti předchozím analýzám se zde některé informace opakují, někdy i doslovně.

V závěrečných kapitolách autorka studie ve dvou jazykových mutacích přehledně shrnuje dosažené výsledky a končí – ve stylu poetiky Christopha Ransmayra – osobním vyznáním na téma „Fyziognomicky viděno jsme stále ještě chodci.“ (69)

Rozsáhlý seznam primární i sekundární literatury jen potvrzuje celkový dojem mimořádné diplomové práce, která navzdory zmíněným formálním nedostatkům svou hloubkou převyšuje požadavky studia učitelství německého jazyka pro základní školy. Studie by po odstranění těchto formálních a gramatických chyb – ty jsem vyznačila přímo v práci, zde uvádím jen chyby systémové – měla být publikována.

Systémové chyby: skloňování adjektiv v pozici přísudku: „wenn Ransmayrs Utopie eine ganz ungewöhnliche ist“ (35), po „als“ při přirovnání mylně člen: „als das Prinzip“ (35), „als der Untertitel“ (39), záměna dějového a stavového pasiva: „Es ist unglaublich, wie ein Buch in einer Woche gelobt oder gehasst sein kann.“ (42), chybná rekece u sloves *schreiben* und *sprechen*: „über unterschiedlichen Schichten [...] sprechen“ (40), „über diesem Stadion [...] schreiben“ (42), „Das [leichtironische, letzte] Erzählung“ (58, 59), chybná rekece slovesa folgen: např. „Ich habe die Regel [...] gefolgt.“ (69)

Ráda doporučuji diplomovou práci Lenky Dvořákové k obhajobě.

Otázky k obhajobě: Was verstehen Sie unter Kritik an der österreichischen Geschichtsschreibung (S. 57) im ‚Bericht‘ *Kaprun*?

- výborně -

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

podpis oponentky diplomové práce

23.5.

V Českých Budějovicích dne 2011.....

Stupeň kvalifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------